

VYDRŽENÍ

ŘÍMSKÉ PRÁVO - POJMY

RES HABILIS, TITULLUS, BONA FIDES, POSSESSIO, TEMPUS

USUCAPIO

PRAESCRIPTIO LONGI TEMPORIS

PRAESCRIPTIO LONGISSIMI TEMPORIS

ABGB ZÁKON Č. 946/1811 JGS

III. Díl, HLAVA ČTVRTÁ

O promlčení a vydržení.

§ 1452

Převede-li se promlčené právo následkem zákonné držby zároveň na někoho jiného; nazývá se vydrženým právem a způsob nabytí vydržením.

§ 1455

Čeho lze nabytí, to lze i vydržeti. Věci však, kterých pro jejich podstatnou povahu nebo podle zákona nelze držeti; rovněž věci a práva, jichž nelze vůbec zciziti, nejsou předmětem vydržení.

§ 1456

Z toho důvodu nemůže býti ani nabyto vydržením práv hlavě státu jako takové náležejících, např. právo ukládati cla, raziti mince, vypisovati berně a jiná výsostná práva (regalia), ani nemohou býti promlčeny závazky, odpovídající těmto právům.

§ 1457

Jiná práva hlavě státu příslušející, nikoli však výlučně vyhrazená, např. mýtní, honba, rybářství apod., mohou sice býti vydržena vůbec jinými státními občany, ale jen v čase delším než obyčejném (§ 1472).

Náležitosti vydržení:

1. držení;

§ 1460

K vydržení je potřebí kromě způsobilosti osoby a předmětu: aby někdo byl ve skutečném držení věci nebo práva, jichž tímto způsobem má nabytí; aby jeho držení bylo pořádné, poctivé a pravé a aby v něm bylo pokračováno po všecken čas, vyměřený zákonem (§§ 309, 316, 326 a 345).

a sice a) pořádné;

§ 1461

Každé držení jest pořádné a k vydržení postačující, zakládá-li se na takovém právním důvodu, který by postačil k převzetí vlastnictví, kdyby bylo náleželo převodci. Takové jsou např. odkaz, darování, zápůjčka, koupě a prodej, směna, placení atd.

§ 1462

Věcí zastavených, půjčených, do schování nebo požívání daných nemohou věřitelé, vypůjčitelé a schovatelé nebo poživatelé nikdy nabytí vydržením pro nedostatek pořádného právního důvodu. Dědicové jejich představují zůstavitele a nemají více právního důvodu než tito. Jen třetímu pořádnému držiteli může vydržecí doba prospěti.

b) poctivé;

§ 1463

Držení musí býti poctivé. Nepoctivost předchozího držitele nevadí však bezelstnému zástupci nebo dědici, aby počal vydržení ode dne jeho držení (§ 1493).

c) pravé.

§ 1464

Držení musí býti pravé. Zmocní-li se někdo věci násilím nebo lstí, nebo se v držení potajmu vplíží, nebo věc jen jako výprosu drží; nemůže ji vydržeti ani on sám, ani jeho dědicové.

2. projití času.

§ 1465

Pro vydržení a promlčení je též potřebí zákonem předepsaného projití času. Kromě času, ustanoveného zákony v některých případech zvláštních, určuje se tu vůbec míra času nutná ve všech ostatních případech k vydržení nebo k promlčení. Při tom přichází v úvahu jak různost práv a věcí, tak i osob.

Doba vydržecí. Řádná.

§ 1466

Vlastnické právo, jehož předmětem jest movitá věc, vydrží se tříletým právním držením.

§ 1468

Kde nejsou ještě zavedeny řádné veřejné knihy a nabytí nemovitých věcí jest prokazovati soudními spisy a jinými listinami, nebo není-li věc zapsána na jméno toho, kdo držení práva nad ní vykonává; skončuje se vydržení teprve po třiceti letech.

mimořádná

§ 1472

Proti fisku, to jest proti správěm státních statků a státního jmění, pokud má promlčení místo (§§ 287, 289 a 1456-1457), rovněž proti správěm statků církví, obcí a jiných dovolených těles, nestačí obecná řádná vydržecí doba. V držbě věcí movitých, jakož i v držbě nemovitých nebo na nich vykonávaných služebností a jiných práv, jsou-li vložena na držitelovo jméno do veřejných knih, musí býti po šest let pokračováno. Práv takového druhu, která nejsou na držitelovo jméno vložena do veřejných knih, a všech ostatních práv proti fisku a uvedeným zde osobám, požívajícím výhody, nabytí lze jen držením čtyřicetiletým.

§ 1475

Zdržuje-li se vlastník mimo provincii, ve které věc jest, překáží to řádnému vydržení a promlčení potud, že doba mimovolné a nezaviněné nepřítomnosti se počítá jen za polovici, tedy rok jen za šest měsíců. Při tom však nesluší hleděti na krátké doby nepřítomnosti, které nepřetrženě netrvaly ani celý rok, a vůbec doba nesmí býti prodloužena déle než na třicet let dohromady. Zaviněná nepřítomnost nepožívá žádné výjimky z řádné promlčecí doby.

§ 1476

Také ten, kdo nabytí věci movité bezprostředně od nepravého nebo nepoctivého držitele nebo není s to, aby jmenoval svého předchůdce; musí vyčkati uplynutí dvojnásobné řádné vydržecí doby.

§ 1477

Kdo opírá vydržení o dobu třiceti nebo čtyřicetiletou, nepotřebuje udávati pořádný právní důvod. Vůči němu prokázaná nepoctivost držení vylučuje však vydržení i v této delší době.

OSNOVA 1937 (SNĚMOVNÍ TISK 844/1937)

HLAVA 47.

Vydržení a promlčení.

§ 1321.

Ustanovení všeobecné.

Vydržením práva vznikají a promlčením zanikají

Vydržení řádné.

Jeho náležitosti: 1. Držba:

§ 1322.

K vydržení práva je kromě způsobilé osoby a způsobilé věci nutná její držba, jež musí býti řádná, poctivá a pravá a jež musí trvati po všecken čas zákonem vyměřený.

a) řádná;

§ 1323.

Držba je řádná s hlediska vydržení, když se zakládá na důvodu, který by postačil ke vzniku práva, kdyby náleželo převodci nebo kdyby bylo zřízeno osobou oprávněnou.

§ 1324.

Práva vlastnického k věcem zastaveným, zadržovaným, pronajatým, propachtovaným, půjčeným, do schování nebo do požívání da ným nemohou věřitelé, nájemci, pachtýři, vypůjčitelé, schovatelé nebo poživatelé nabýti vydržením pro nedostatek řádnosti držby. Dědicové jejich nemají více důvodu než oni sami.

§ 1325.

b) p o c t i v á ;

Držba musí býti poctivá (§§ 109 až 112). Nepoctivost předchůdce nevádí poctivému nástupci nebo dědici, aby počal vydržení ode dne, kdy nabytí držby (§ 1357).

§ 1326.

c) pravá.

Držba musí býti pravá (§ 113). Nepravost držby překáží i vydržení dědicovu.

2. Doba vydržecí.

§ 1327.

Právo vlastnické k věci nemovité a vůbec právo, které má povahu věci nemovité, vydrží, kdo je drží způsobem zákonným po třicet let. Jde-li o jinou věc nebo právo, je vydržecí doba tříletá.

§ 1328.

Jak někdo nabývá uplynutím času práva, které je pro něho zapsáno ve veřejných knihách, ustanovuje právo knihovní.

§ 1330.

Proti státu a proti jiným právnickým osobám veřejného práva vydrží se právo vlastnické k věci nemovité a vůbec právo, které má povahu věci nemovité, ve čtyřiceti letech. Jde-li o jinou věc nebo právo, je vydržecí doba šestiletá.

§ 1333.

Také ten, kdo nabyt věci movité přímo od nepravého nebo nepoctivého držitele nebo není s to, aby jmenoval svého předchůdce, může právo vlastnické vydržeti, jen uplyne-li doba dvojnásob dlouhá, než jaké by bylo potřebí jinak.

§ 1334.

Vydržení mimořádné.

Kdo opírá svoje vydržení o dobu třicetiletou nebo čtyřicetiletou, nepotřebuje k vydržení, aby jeho držba byla řádná a pravá. Drží-li však nepoctivě, nenabývá ani tenkrát, když uplyne třicet nebo čtyřicet let.

ZÁKON Č. 141/1950 Sb., STŘEDNÍ KODEX

Nabytí vlastnictví

1. smlouvou
2. ze zákona anebo výrokem úředním
3. vydržením;

§ 115

Vydržením lze nabýt vlastnického práva, nejde-li o nezcizitelné věci, které jsou v socialistickém vlastnictví.

§ 116

(1) Práva vlastnického k věci movité nabude, kdo ji drží oprávněně (§ 145) a nepřetržitě po tři léta; jde-li o věc nemovitou, je třeba vydržecí doby desetileté.

(2) Kdo nabude oprávněné držby od držitele oprávněného, může si započít vydržecí dobu předchůdcovu.

§ 117

O běhu doby vydržecí platí přiměřeně tytéž zásady, které platí o běhu doby promlčecí.

§ 118

Ustanovení o vydržení práva vlastnického platí obdobně o vydržení jiných práv věcných.

ZÁKON Č.40/1964 Sb.

znění r. 1965

.... dle důvodové zprávy je tento institut v rozporu s ústavně zaručeným právem vlastnickým.

NOVELA Č. 131/1982 Sb.

Ochrana držby

§ 132a

(1) Kdo s věcí nakládá jako se svou a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc patří, má - pokud není stanoveno jinak - obdobná práva na ochranu, jaká má vlastník věci.

(2) To platí obdobně i o tom, kdo vykonává právo odpovídající věcnému břemenu pro sebe a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že má k věci právo.

(3) Ten, kdo při výkonu práv podle odstavců 1 a 2 účelně vynaložil na věc náklad, má právo na jeho náhradu v rozsahu odpovídajícím zhodnocení věci ku dni jejího vrácení; náhrada běžných udržovacích nákladů mu nenáleží.

14. Za § 135 se vkládá § 135a, který spolu s nadpisem zní:

"Vydržení

§ 135a

(1) Vlastníkem věci, která může být předmětem osobního vlastnictví, se stane občan, který má nepřetržitě v držbě (§ 132a odst. 1) movitou věc po dobu tří let a nemovitou věc po dobu deseti let. Obdobně, pokud není stanoveno jinak, nabude občan i právo odpovídající věcnému břemenu (§ 132a odst. 2).

(2) Jde-li o pozemek nebo jeho část, který má občan nepřetržitě v držbě (§ 132a odst. 1) po dobu deseti let a k němuž by jinak mohlo být zřízeno právo osobního užívání (§ 199 odst. 1), nabývá vlastnictví k pozemku nebo jeho části stát; občan nabývá právo, aby s ním byla uzavřena dohoda o osobním užívání pozemku v rozsahu uvedeném v § 200. Je-li výměra pozemku větší než nejvyšší přípustná výměra podle § 200 a lze-li podle územního plánu nebo územního rozhodnutí přenechat k osobnímu užívání více částí tohoto pozemku, má občan právo vybrat si jen jednu z těchto částí, k níž se pak jako k samostatnému pozemku dohodou zřídí právo osobního užívání.

(3) Takto však nelze nabýt věc z majetku v socialistickém vlastnictví nebo věc, ke které má socialistická organizace právo užívání podle zvláštních předpisů.1) Takto nelze nabýt ani právo k pozemku, který je v socialistickém vlastnictví nebo ke kterému má socialistická organizace právo užívání podle zvláštních předpisů.1)

(4) Do doby podle odstavců 1 a 2 může si občan započítat dobu, po kterou jeho právní předchůdce měl věc nepřetržitě v držbě, anebo nepřetržitě vykonával právo odpovídající věcnému břemenu.

(5) Na běh dob podle odstavců 1 a 2 použije se přiměřeně ustanovení o promlčení.

ZÁKON Č.40/1964 Sb. stav po r. 1989

Držba

§ 129

(1) Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo kdo vykonává právo pro sebe.

(2) Držet lze věci, jakož i práva, která připouštějí trvalý nebo opětovný výkon.

§ 130

(1) Je-li držitel se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře o tom, že mu věc nebo právo patří, je držitelem oprávněným. V pochybnostech se má za to, že držba je oprávněná.

§ 134

Vydržení

(1) Oprávněný držitel se stává vlastníkem věci, má-li ji nepřetržitě v držbě po dobu tří let, jde-li o movitost, a po dobu deseti let, jde-li o nemovitost.

(2) Takto nelze nabýt vlastnictví k věcem, které nemohou být předmětem vlastnictví nebo k věcem, které mohou být jen ve vlastnictví státu nebo zákonem určených právnických osob (§ 125).

(3) Do doby podle odstavce 1 se započte i doba, po kterou měl věc v oprávněné držbě právní předchůdce.

(4) Pro počátek a trvání doby podle odstavce 1 se použijí přiměřeně ustanovení o běhu promlčecí doby.